19è Premi
Atrapallibres

Guia de lectura a càrrec de Marta Martí

Ibbycat
Consell Català
del Llibre Infantil
i Juvenil

Generalitat de Catalunya
Departament
de Cultura

Ajuntament de
Barcelona

GOBIERNO DE ESPAÑA
MINISTERIO DE CULTURA Y DEPORTE

Fitxa

Autor/a: Marianne Kaurin
Il·lustrador/a: Lorena Rivega
Traductor/a: Meritxell Salvany
Lloc d'edició: Lleida
Editorial: Pagès Editors
ISBN: 9788413033839
Premis:
- Premi Deutscher Jugendliteraturpreis 2021
- Seleccionat per a la llista White Ravens 2019

Resum

L'Ina està a punt d'acabar sisè. El darrer dia d'escola, a l'aula fan la temuda pregunta: On anireu de vacances? Ella no pot marxar enlloc, l'esperen cinquanta-quatre dies tancada a un pis minúscul, li fa vergonya dir-ho i més sabent que tots els companys fan uns viatges de somni... Però qui sap, potser no és tan dolent quedar-se a casa... Les vacances poden ser meravelloses siguis on siguis, si ets capaç de donar-hi la volta. En Vilmer, un nou company de classe, hi tindrà molt a veure.
Aquesta és la primera novel·la de Marianne Kaurin (Noruega, 1974) que ha estat traduïda al català. Un relat molt proper, amb un llenguatge fresc i planer que fa de bon llegir i ens acosta a la realitat de moltes famílies: la de la pobresa i la desigualtat. Va ser seleccionada per a la llista dels White Ravens 2019 i guanyadora del prestigiós Premi Deutscher Jugendliteraturpreis 2021.

Autores

Marianne Kaurin (Tønsberg, Noruega, 1974) va estudiar escriptura creativa a l'Institut Noruec del Llibre Infantil. Va debutar el 2012 amb la novel·la juvenil Nærmere høst (*Abans de la tardor*). La novel·la va tenir una acollida excel·lent entre la crítica i va ser guardonada amb el premi que atorga el Ministeri de Cultura de Noruega a les millors obres de literatura infantil i juvenil d'autors debutants. *Un estiu de luxe* (2018), la seva tercera novel·la, va ser destacada per White Ravens el 2019, i ha guanyat un dels premis literaris més prestigiosos del món: el Deutscher Jugendliteraturpreis (2021). S'ha traduït a 17 idiomes.

Lorena Rivega (Lleida, 1993) és tècnica superior en Disseny i Il·lustració per l'EAM Leandre Cristòfol de Lleida i graduada en Belles Arts per la Universitat de Barcelona, on s'especialitza en el gravat. Ha participat en la revista de còmic *Forn de Calç* i és una de les il·lustradores de la novel·la gràfica *Padrines*.

Meritxell Salvany és filòloga anglesa i ha estudiat literatures nòrdiques a la Universitat d'Estocolm. Ha traduït diversos autors al català: Tove Jansson, Henning Mankell, Golnaz Hashemzadeh Bonde, Dag Hammarskjöld, Elin Nilsson, entre d'altres.

Alguns elements interessants de l'obra

La pressió social i els prejudicis

Un estiu de luxe és una novel·la realista, una lectura que et recorda que de classes socials n'hi ha arreu, que la pobresa no la trobem a determinats països i que les desigualtats existeixen vagis on vagis. Però també és una lectura que et reconcilia amb el món, que obre una escletxa d'esperança dins un món injust per a molts dels seus habitants.

L'Ina, la protagonista, voldria marxar a un lloc idíl·lic, com tots els seus companys d'escola, però no podrà ser. Viu amb la mare, que no està passant un bon moment, i aquest estiu toca un altre cop quedar-se a casa. Ella no ho accepta i els enganya tot dient que anirà al sud, però les mentides sempre acaben sortint i això se li gira en contra.

«De sobte sento una rialleta. Una, no. Dues. Provenen de la penúltima filera de seients a tocar de la finestra. Llavors veig que la Mathilde s'inclina cap a la Regina, s'acosta una mà a la galta i li diu alguna cosa a cau d'orella» (p. 20).

Amb l'ajuda d'en Vilmer, un nou company, muntaran el seu propi viatge sense marxar de casa, una mena de paradís perdut en un soterrani abandonat a prop de casa seva. A mesura que anem llegint, anirem descobrint que no cal anar a l'altra banda del món, ni amb tot tipus de luxes, per passar unes vacances inoblidables i que les mentides no porten enlloc, que cal que ens acceptem tal com som.

«Té una mà a la butxaca i a l'altra hi té una gorra. La samarreta que porta és de les que venen al zoo, i fa l'efecte que els pantalons curts marrons com un cagarro li venen una mica grans perquè li fan bosses, però no la mena de bosses que estan de moda i que queden tan bé. Porta unes sabatilles de roba que fa un segle o dos devien ser blanques. Té els braços i les cames prims i més aviat pàl·lids, i sembla que tots aquells rínxols no parin de bellugar-se-li dalt del cap fins i tot quan s'està ben quiet» (p. 8).

Creixement personal

L'Ina no ho té gens fàcil. Va a una escola on la majoria dels alumnes són de classe alta, i això fa que ella no se senti gens bé, que es rebutgi a ella mateixa i que (en molts casos) els mateixos companys també la deixin de banda perquè no és com ells. A més, viu en una cooperativa d'un barri desafavorit, cosa que agreuja la situació.

L'entrada d'un nou company, en Vilmer, que viu com ella en aquest barri, però que està lliure de prejudicis, l'ajudarà a desprendre's d'aquests i a mirar la vida d'una altra manera. És interessant veure com ell l'accepta tal com és, sabent que d'entrada ella no vol saber res d'ell (el rebutja i renega d'ell diverses vegades), però no es dona per vençut, sap que sota aquesta cuirassa hi ha una noia perduda que està demanant a crits que algú la tregui d'aquell atzucac.

El seu optimisme davant la vida, tot i tenir una realitat duríssima, anirà encomanant l'Ina i aconseguirà, amb els entrebancs que aniran trobant, transformar la manera de veure el món d'ella. L'Ina creixerà, i molt, aquest estiu. A més, s'adonarà que el valor de les persones es mesura per allò que són i fan i no per allò que tenen.

«Agafo en Vilmer per la mà i avancem entremig de totes les colletes del pati sense deixar-nos anar. N'hi ha que es giren a mirar-nos, n'hi ha que riuen, o bé de nosaltres o bé del que diu la samarreta. Però a mi tant me fa. Miro endavant i continuo avançant. La mà d'en Vilmer és ferma i agradable, i encaixa amb la meva d'allò més bé» (p. 280).

El primer amor

Igual que creixen la confiança, l'esperança i l'optimisme de l'Ina, entre en Vilmer i ella es va teixint paral·lelament una amistat que acaba convertint-se en un primer amor. Un amor pur, lliure de prejudicis, amb totes les cartes sobre la taula.

«Després em posa el cap en una espatlla; ara els seus rínxols em fan pessigolles a la barbeta. I, tot d'una, passa. En un únic gest generós, ens fem un petó i ens abracem. Noto el seu alè càlid a la galta. Els seus llavis, suaus. Fa bona olor. Olor de Vilmer» (p. 184-185).

La veu narrativa

La veu és fresca i propera, té un bon ritme i no amaga la realitat, la d'uns protagonistes que no ho tenen gens fàcil a la vida.

Escrita en primera persona per l'Ina, la novel·la agafa un caire més personal, un relat on ella ens presenta el seu món tal com el veu, com se sent, què la fa patir i què l'amoïna, així com tots els seus prejudicis. Anem llegint i anem veient en què s'equivoca, que no pot deixar-se portar per la societat: ens enfadarem amb ella molts cops, però alhora també l'entendrem alguna vegada.

El narrador en primera persona adopta un punt de vista subjectiu que fa que ens identifiquem amb la protagonista, ens apropa a la seva realitat i permet que com a lectors puguem estar o no d'acord amb ella, sent partícips del que està passant, i per tant fent molt més creïble i propera la lectura.

«Fa un moment hauria dit que tot anava bé, però ara en Vilmer ho podria espatllar tot. Torno a girar els ulls en blanc, per deixar ben clar a tothom que trobo que és un pesat i que ell i jo mai serem amics» (p. 37).

Possibles propostes per a una presentació suggerent de l'obra i la seva mediació:

ABANS

Fem hipòtesis sobre la coberta
Quin creieu que és el tema principal de la novel·la?

Un estiu de luxe
Què considereu que seria per a vosaltres un estiu de luxe? On us agradaria anar de vacances? Per què?

DURANT

Els relats narrats en primera persona
Podem fer reflexionar els infants sobre què aporta a la lectura el fet que la novel·la estigui escrita en primera persona per la protagonista, l'Ina.

DESPRÉS

La temàtica
Podem intentar definir el tema principal del llibre, parlar-ne i valorar la manera com s'ha tractat en la novel·la.

La pressió social i com la podem vèncer
Analitzem la manera d'actuar dels protagonistes i especialment la seva evolució al llarg de la novel·la. Valorem quins ens han agradat més i per què.

A partir de tot el que hem llegit, i tenint en compte l'experiència viscuda per l'Ina, a quina conclusió arribem?

Després els podem demanar que facin un llistat de tot allò que senten que la societat els està marcant i com actuar davant de situacions que no els agraden.

Quan les vacances les passem a casa
No sempre les coses surten com volem, com els passa als protagonistes de la història. Si haguéssiu de passar les vacances a casa, quin seria el vostre estiu de luxe? Què faríeu?

Empatitzem amb la protagonista
Us heu trobat mai en una situació similar a la de l'Ina o coneixeu algú que tingui una vida semblant? Coneixeu algú com en Vilmer? Aquí es poden tocar diversos aspectes com la vergonya, l'acceptació d'un mateix, la valentia...

Preguntes especials

— Quin personatge us ha agradat més de la novel·la? Per què?

— Quins temes aborda la novel·la?

— A vosaltres us passa que la societat us marca una manera de viure la vida que no lliga amb la vostra? En quin aspecte?

— Una part molt interessant de la història és el perdó. En Vilmer, tot i haver estat tractat molt malament per l'Ina, acaba perdonant-la. Per què creieu que ho fa?

— També és interessant el canvi que fa la protagonista al llarg de la novel·la. Què o qui ha propiciat aquest canvi?

— Coneixíeu l'autora del llibre? Us agradaria llegir més llibres seus?

— Us agraden les novel·les realistes? Per què?

— La lectura us ha fet canviar la vostra percepció de les vacances?

— Heu llegit algun llibre que us recordi aquest? Ens el recomaneu?

— I heu vist alguna pel·lícula similar?